

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Ærens Tornevei

Citation: Andersen, H. C.: "Ærens Tornevei", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. IV kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 59. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr04val-shoot-workid64028/facsimile.pdf> (tilgået 13. marts 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. IV kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

»Ærens Tornevei.«

[363] [363] Der er et gammelt Eventyr: »Ærens Tornevei for en Skyte, navnlig Bryds, som vel kom til stor Ære og Værdighed, men ikke uden efter lang og megen Viderværdighed og Livets Farheds;« Mangen En af os har vist som Barn hørt det, maa ske som Aldre lest det og tænkt paa sin egen ubemærkede Tornevei og »meget Viderværdighed.« Eventyret og Virkeligheden ligge hinanden saa nærlæg, man Eventyret har sin harmoniske Opløsning her paa Jorden, Virkeligheden stiller den oftest ud over Jordlivet ind i Tid og Evighed.

(364) Verdenshistorien er en *Laterna magica*, der viser os i Lysbilleder paa Samtids sorte Grund, hvorlunde Menneskehedens Velgjørere, Snillede Martyrer, vandre Ærens Tornevei.

Fra alle Tider, fra alle Lande fremtoner disse Glandsbilleder, hvort et Moment kan, dog et heelt Liv, en Levetid med dens Kamp og Seier; lad os betragte, hid og did, Enkelte i Martyr-Skaren, den, den ikke sluttes før Jorden veirer hen.

Vi ses et opfyldt Amphitheater, Aristophanes' Skyer sende Strymme af Spot og Munterhed til Vrimlen; fra Scenen latterliggjøres i Aand og Legeme Athens mærkligste Mand, der var Folket et Skjold mod de tredive Tyranner: Socrates, han, der i Slagets Tunnel frelste Alcibiades og Xenophon, han, hvis Aand svæng sig over Oldtids Guder, selv er han her tilstede; han har reist sig fra Tilskuerbænken og stillet sig frem, at de leende Atheniensere kunne se, om han og Vrængbilledet af ham paa

en uendt.

Ø Politiskekalender for Danmark 1855 s. 32-36 m. D-nigen af tidslor sign. NG(7) og 1 dl. af Vilh. Pedersen (Bibl. 748).

A EHP 2-63 s. 363-68 m. 2 III., den sidste ry.

C SS 25-68 s. 133-37.

15 hvert) hver Ø. 18 Skyer] »Skyer« C.

Scenen ret ligne; der staer han opreist for dem, løftet højt over dem Alle.

Du saftige, grønne, giftige Skarntyde og ikke Olietraet være her Athens *Mærke.

Syv Stæder strædes om at være Homers Fydestad, det vil sige, 5 da han var død! – se ham i hans Levetid! – der gaaer han igjennem disse Stæder, fremsigende sine Vers for at leve; Tan-ken om den Dag imorgen graener hans Haar; – han, den nægtigste Seer, er blind og eensom; den hyvse Torn rives Digter-kongens Kaabe i Pjalter. – 10

Hans Sange leve endnu, og ved dem alene leve Oldtids Guder og Helte.

Billed paa Billed bølger frem fra Morgenland og Aftenland, (365) saa fjern fra hinanden ved Sted og Tid og dog samme Stykke Ærens Tornevel, hvor Tidslen først sætter Blomst, naar Graven 15 skal pyntes.

Under Palmerne komme Kameler, rigbladte med Indigo og andre kostelige Skatte; de sendes fra Landets Hersker til ham, hvis Sange er Folkets Glæde, Landets Hæder; han, hvem Misundelse og Løgn jog i Landflygtighed, han er funden – Kara- 20 vanen nærmere sig den lille By, hvor han fandt Fristad; et fattigt Liig bringes ud af Porten, det standser Karavnen. Den Døde er just ham, de såge: *Firdusi* – endt er Ærens Tornevej!

Afrikander med de plumpe Trek, de tykke Læber, det sorte Uldhaar, sidder paa Paladsets Marmortrappe i Portugals Ho- 25 vedstad og tigger – det er Camoens's trofaste Slave, uden ham og de Kobberskillinger, der kastes til ham, maatte hans Herre: »Lusizdens Sanger« sulgte ihjel.

Nu staer et kostbart Monument paa Camoens's Grav.

Atter et Billed!

Der viser sig bag Jernstængerne en Mand, dødbleg, med langt, filtrat Skjæg: »Jeg har gjort en Opfindelse, den største i Aarhundredes! reaber han, »og man har i meer end tyve Aar holdt mig indespærret her!« – »Hvo er han?« – »En Vanvittig!« siger Galevogteren: »Hvad kan dog ikke et Men- 35 neske falde paa! han troer, at man kan bevæge sig fremad ved Damp!« *Salomon de Caus* er det, Dampkrafters Opdager, der med Anelsens uklare Ord ikke blev forstaaet af en Richelieu og dør, indespærret i Daarekisten.

4 *Mærke] Mærke 0 A, Mærke C. 13 Billed paa Billed] Billed paa Billed C. 20 fundet] fundet 0. 26 Slave] Slaver 0. 30 Billed] Billed C. 33 Aarhundredes] Aarhundrede 0. 37 Caus er det] Caus 0, Caus er det A, Caus C.

[366] Her staaer Columbus! hvem engang Gadedrengene forfulgte og spottede, fordi han vilde opdage en ny Verden – han har opdaget den: Jubelens Klokker klinge ved hans Seiers-Hjemkomst, men Misundelsens Klokker lyde smart høiere; Verdens Opdageren, han, som løftede det amerikanske Guldland op over Havet og gav det til sin Konge, lænnes med Jernlænker, dem, han ønsker lagt i sia Liigkista, de vidne om Verden og om Samtidens Vurderen.

Billed trænger paa Billed, rig er Mærens Tornevej!

10 I Malm og Mørke sidder her, han, som udmaalte Maanebjergenes Høiude, han, som trængte ud i Rummet til Planeter og Stjerner, han, den Mægtige, der hørte og saae Aanden i Naturen, fornam, at Jorden dreiede sig under ham: Galilei. Blind og døv sidder han i Alderdommens Aar, spiddet paa Lidelserns Tjørn i Fornegetskens Qval, neppe kraftig til at løfte sin Fod, den, hvormed han engang i Sjelesmerte, da Sandheden Ord slettedes ud, stampede mod Jorden og udbrød: »Den bevæger sig dog!«

Her staaer en Qvinde med Barnesind, Begeistring og Tro – 20 Banneret bærer hun foran den kampende Hær, og hun bringer sit Fædreland Seier og Frelse. Jubelen lyder – og Baalet tændes: Jeanne d'Arc, Hexen, brændes. – Ja, det kommende Aarhundrede spyttet paa den hvide Lilie: Voltaire, Viddets Satyr, synger om »La pacelle».

25 Paa Viborgthing brænder den danske Adel Kongens Love – de lyse i Flamme, helyse Tid og Lovgiver, kaste et Glorie-skjær ind i det mørke Fangetaarn, hvor han sidder graahaaret, krumbsjet, slidende med Fingren Fure i Steenbordet, han, engang Hersker over tre Kongeriger, den folkelige Drot, Borgers 30 og Bondes Ven: Christian den Anden. Han med det haarde Sind i den haarde Tid. Fjender skrevе hans Historie. – Syv og tyve Aars Fængsel ville vi huske paa, idet vi mindes haus Blodskyld.

Der seller et Skib fra Danmark, der staaer en Mand ved 35 høj Mast, han seer mod Hveen for sidste Gang: Tycho Brahe, der løftede Danmarks Navn til Stjernerne og lønnedes derfor med Krænkelse og Fortræd – han drager til et fremmed Land: »Himlen er allevegne, hvad behøver jeg mere!« er hans Ord;

9 Billed (2 gg.)] Billedet C. 10 her, han,] OAC; hvis kommer efter her er rigtigt, mangler måske et han foran her. 28 spyttor] Spottet O (m mæde spatter). 28 Fingren] Fingrose O, Fingren A, Fingeren C. 29 Borgere] Borger O, Borgers A, Borger C. 31 skrevet] skrev O, skrev A, skrev C. 37 fremmed] fremmedt C.

der seiler ham bort, vor berømteste Mand, i fremmed Land
hædret og fri!

»Ak, fri! om kun selv for dette Legems ulidelige Smarter!«
sukker det gjennem Tiden til os. Hvilket Billed? – *Griiffenfeldt*,
en dansk Prometheus, lænket til Murkholms Klipper. 5

Vi ere i Amerika ved en af de store Floder, en Menneske-
masse har samlet sig, et Skib skal kunne seile mod Vind og Veir,
være en Magt mod Elementerne: *Robert Fulton* hedder han,
der troer at kunne det. Skibet begynder sin Fart; pludseligt
staaer det stille – Heben leer, figiter og piber, hans egen Fader 10
piber med: »Hovmod! Galskab! Løn som forskyldt! under
Laas og Lukke skal det gale Hoved! – Da brydes et lille
Søm, som standsede et Øieblik Maskinen, Hjulene dreie, Skov-
lerne støde Vandets Modstand bort, Skibet seiler – –! Dam-
pens Væverspole forvandler Timer til Minuter mellem Verdens 15
Lande.

Menneskeslægt! begriber Du Saligheden i et saadant Be- [368]
vidsthedens Minut, denne Aandens Forstaaen af sin Mission,
Øieblikket, hvori al Sønderrivelse fra Ærens Tornevei – selv
den ved egen Skyld – opløser sig i Lægedom, Sundhed, Kraft 20
og Klarhed, Disharmonien bliver Harmoni, Menneskene see
Aabenbarelsen af Guds Naade, viist den Erkelte, og af ham
bragt dem Alle?

Ærens Tornevei viser sig da som en Glorie om Jorden; lyk-
saligt at vorde kaaret til Vandrer her og uden Fortjeneste at 25
stilles mellem *Bygmestrene af Broen mellem Menneskesiaqten
og Gud.

Paa mægtige Vinger svæver Historiens Aand gjennem Ti-
derne og viser – til Mod og Fortrøstning, til tankevækkende
Mildhed – i lysende Billeder paa natsort Grund Ærens Torne- 30
vei, der ikke som i Eventyret slutter i Glands og Glæde her paa
Jorden, men peger ud over den ind i Tid og Evighed.

¹ høft, vorj fra Danmark vor 0. .. fremmed; fremmedt C. 2 Legems]
Legems C. 4 Billed] Billeda C. 26 *Bygmestrene] Bygmesteren 0AQ, rettet
af Briz III s. 419. Under texten H. C. Andersen 0.